

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 451.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375705103648/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

B. Medlyd:

- Enkeltskrevet medlyd kan svare til dobbeltskrevet og omvendt (f.eks. »bløtede«: blottede og »kræfftige«).
- Efter medlyd kan der findes et -d, som moderne dansk ikke har (således »kand«), ligesom det omvendte forekommer (bl.a. »fald«).
- Efter g og k står ofte et nu forsvundet i (som i »giør« og »kiende«).
- I øvrigt må følgende afvigelser opregnes alfabetisk: c(k);g el. k (»oca«, »hvilckens«) - d:(dt) (»klemd«, »kruda«) - ff) el. fv:v (»gafs«, »Arff«, »prøfves«) - k:g (»Frykts«) - q:k (»Qvinder«) - ß:s (»Bluff«) - r:d (»Holts«) - y:j (»høyes«).

C. Andet:

- Med stort begyndelseshogstav skrives dels første ord i en verselinie, dels de vigtige ord.
- I to ord, evt. forbundet ved bindestreg, skrives ofte forbindelser, der i dag opfattes som ét ord, således »Guds Frygt« og »Krigs-Mand«. Også ud-sagnsord, som nu er sammensatte, kan optræde som to selvstændige ord, bl.a. »giv til: Elgiv«.
- Antallet af stavelser kan afvige fra de moderne former, f.eks. »Skaales« skål og »taars« tår.

Portræt af Thomas Kingo

- 5 I rammen omkring portrættet står i oversættelse (efter SS VI, s. 451): Thomas Kingo, Doktor i den højhelige Teologi, Fyns Biskop. - Under portrættet er følgende tekst trykt (i oversættelse efter SS VI, s. 451): Dette er Billedet af vor Bisp, under hvem som Forsvarer Gejstigheden vokser op og nyder Beskyttelse under Himlen i Nord; Forstand, Lærdom, Trofasthed, Veltalenhed, Kærlighed, Dømmekraft, Alvor, Kærlighed til Troen, det meste er skjult paa det stukne Kobber; glæd Eder, Fyndboer, saa meget zumerer Skyggebilledet af Kingos Lys. G. Castaneus, præst ved kirkerne i Ore og Brenderup på Fyn og provst for Vends herred. G. Vælc graverede (billedet). - G. Castaneus: Jørgen Karstens, 1660-1717, gift med Kingos steddatter Mette Worm. Han var kun i perioden 1685-1688 præst i Ore og Brenderup. - G. Vælc: holl. kobberstikker og maler, død 1726.

Chrysilis

Trykt efter SS I, s.79-94, der hovedsagelig bygger på håndskriftet Rostgard 2° 152 i Det kongelige Bibliotek.

- 7 *Chrysilis*, yndet kvindenavn i hyrdedigtningen, således i Søren Terkelsen: *Asiree Sings-Choer* III, 1654, vise 8. If. traditionen er digtet rettet til Sille Balkenborg. Hun var datter af en no. præst og blev ca. 1661 gift med den langt ældre sognepræst i Kirke Helsing Peder Worm, der i 1661 fik Kingo som kapellan. Worm døde i 1668, og så snart sørgåret var forbi, gættede Kingo sig med Sille; hun døde allerede 1670.
- 1.2 *en'*: eneste. - 1.3 *fius*: lys. - *lydens*: skønheds. - 1.4 *hid*: herhen. - *huld*: trofast. - 1.11 *og*: også. - 1.12 *maa*: kan. - 1.15 *loch*: (hår)lok (om solens stråler). - 1.17 *Chrysilis*: tiltale. - 1.18 *Giont (...)* bar: åbenbart.
- 8 2.9 *hald*: klippe. - 2.12 *Neder*: nede. - *fæde*: frugtbar; fede. - 2.13 *mand*: stod. - 2.15 *vachte*: vækkede. - 2.17 *Hente*: hentede. - 2.18 *kan*: korn.
- 3.1 *dig til lyst*: for din fornøjelse. - 3.2 *plæt*: flad. - 3.3 *glæt*: klar. - 3.6 *strand*: hav. - 3.8 *Rri*: lige. - *høft*: ved. - 3.9 *Kaste*: kastede. - *laad*: lod. - *tsaad*: tov. - 3.14 *fischer* *Kom*: fiskekumme (om havet). - 3.15 *sprat*: sprallede. - 3.19 *i samme pøß*: på samme måde. - 3.20 *flugtig*: skræbeligt.
- 9 4.1 *af*: fra. - *Karm*: vogn. - 4.6 *Skiød*: flyttede. - 4.7 *Flora*: den rom. gudinde for planternes blomstring. - 4.9 *løfve sal*: løvsal. - 4.11 *Støde*: har *Flora* som grundled. - 4.12 *præ*: ære; pynt. - 4.13 *bøygte*: højede.
- 5.5 *Gaar*: har *hiert* og *hind* som grundled. - 5.7-10 *Du ... spræt*: du så da med glæde, at haren sad sammenkrøben, og hvordan den sprallede. - 5.12 *taed*: trin.
- 10 5.15 *positiv*: positiv, lille orgel. - 5.16 *Legt*: spillede. - *Lif*: krop. - 5.19 *holt*: udførte. - 5.20 *ait*: alstenmen.
- 6.3 *stuchet*: broderer. - 6.4 *sagt*: stille. - 6.5 *swalen*: kærligheden. - 6.15 *dugen*: duggen. - 6.17 *Phylax*: gr. vagt. - 6.18 *Opvarret*: holdt vagt. - 6.19 *forsuinet*: fodret. - 6.20 *dref*: drev bort.
- 7.1 *Dig (...)* *paa*: på dig. - 7.2 *aastun*: udseende. - 7.3 *blatet*: viste. - 7.5 *flor*: blomstring.
- 11 7.8 *brast*: mangel. - 7.9 *lychsonhed*: lykke. - 7.12 *stadig*: varige. - *sted*: opholdssted. - *beed*: græsengang. - 7.13 *Mens*: men. - 7.14-15 *Paa ... giar*: står *Chrysilis* på lykkens vinger og hejser sejler; siden antikken fremstilles lykkens gudinde ofte med vinger. - 7.18 *Lagde ... ind*: sluttede venskab.